

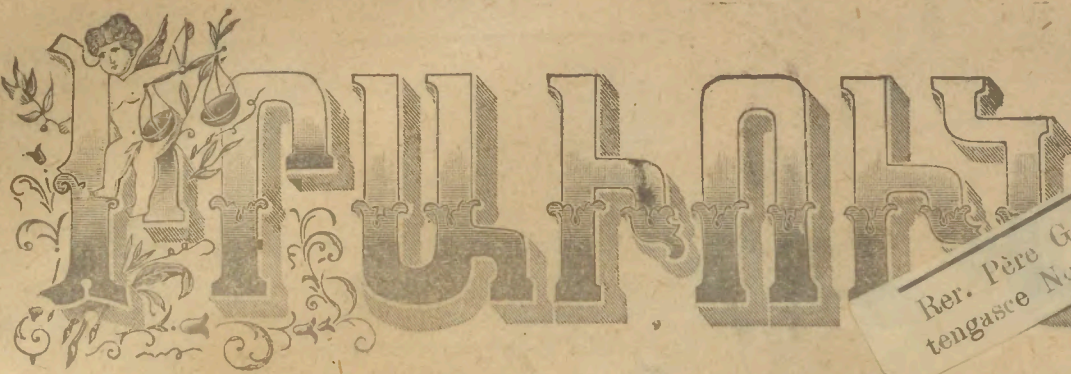
ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԱ
Տարեկան . . 12 Ֆր.
Վեցամսեայ . . 6 "

ԱՐՏԱՍՏՄԱՆ
Երկու քիւ միկ ծրարով
Տարեկան . . 14 Ֆր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ԱՍԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 Տօլար
Վեցամսեայ 1.50 "
ԿԱՆԽԻԿ

Երանոսյան տղր
20 անդրիս

Լ Ր Ա Ք Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Վ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈ Ի ԱՄՆՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՏԻ

l'action du journal

"Iravounk"

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

"Иравункъ"

ВАРНА

Գրոշրիւնք եւ
լեւ տրոշիր

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

Ա Ն Գ Լ Ի Ա

Վերջացող տարւոյն մէջ Անգլիա՝ որ աշխարհի հինգ մասերուն մէջ բոլոր անցած դարձաներուն ուղղակի կամ անուղղակի մասնակցութիւն ունի, իր զաղթային նախարարին միջոցաւ նախ թրսնապալի եւ Օրսնի նոր ստացուած հրկիրներուն վերականգնման գործովը զբաղեցաւ : Մ. Զէմպրլէն պտոյս մը քան ըլլալով այդ երկու յաղթուած երկիրները, մայաւ ամսոյն վերադարձաւ ու Պէօրնիսու հետ հաշտութիւնը վերջնականապէս հաստատած ըլլալը յայտարարեց : Բայց ժամանակը ցոյց պիտի տայ թէ երեք տարուան անհաւատարմ եւ զիջողական կողմէ մը վերջ պարտուող Պէօր ժողովուրդը Անգլիացոց խոստումներուն իրական արդիւնքը պիտի վայելէ թէ անգլիացի դրամատէրներու միտքն չարքաշ եւ յաւեւեցանքն գործաւորները պիտի ըլլան : 1903 ին իր մաքաւային խնդրովը համաշխարհային հետաքրքրութիւն մըն ալ զբաղեց Անգլիական : Մ. Զէմպրլէնի մէջ տեղ նետած մաքաւային սակացոյցը ո՛ւ թէ միայն ընդդիմադիր կուսակցութեան եւ հատուածներու կողմէ բռնադատութեանց զուր բացաւ, այլ նաեւ տիրող նախարարութիւնը հատուածներու բաժնեց, եւ վերջապէս Մ. Զէմպրլէն հարկադրուեցաւ հրաժարիլ որ իր մաքաւապաշտ ծրագիրը աւելի ազատ կերպով բրթարկանաւ ընէ : Այսօր Անգլիոյ մէջ երկու հոսանքներ իրար կը բաղխին, եւ ցարդ չը գիտցուի թէ մաքաւապաշտան հոսանքը պիտի յաղթանակէ թէ մաքաւային զրուծիւնը որ առաւել քան կէս դարէ ի վեր Անգլիոյ բազմաւաճումին ղլխաւոր պատճառը կը նկատուի ազատականներու կողմէ մանաւանդ :

Անգլիոյ ներքին գործերուն մէջ ուշադրաւ է ներկայ կառավարութեան եւ Իռլանտացոց միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը : Մեծ ծերունին Կլաուսթոն, հակառակ իր վարած բուռն պայքարին պահպանողականներուն դէմ չէր յաջողած իր պաշտպանեալ Իռլանտացոց պահանջներուն գոհացում ձեռք բերել գոնէ այնչափ որչափ վերջացող տարւոյն մէջ պահպանողականաց դահլիճը ինքն իրեն միաստիւ գոհացուց Իռլանտացիները, անոնց խոստանալով հողային զիւրութիւններ տալ : Ըստ որում անգլիական կառավարութիւնը 12 միլիոն ոսկի նուէր մը կընէ հողագործներուն եւ գանձէն փոխատուութիւններ կ'ըլլան հողեր գնելու համար մասնավճարներով :

Միջազգային քաղաքականութեան

Ս. Խնդեան տօներուն առթիւ յառաջիկայ չորեքշաբթի ԻՐԱՆԻՆԻ չպիտի հրատարակուի :

Թէ Պուլկարիոյ եւ թէ արատաւանման իրազմանայ քաղաքներու մէջ գտնուող մեր յարգող գործակալներէն ու «Իրաւունք»-ի բաժնեկիցներէն կը խնդրուի որ, սարեգլոյս ըլլալը ներկայի առնելով, փոխման իրենց յանձնարարուած գանձումներու ցանկը եւ չը վճարողներու վերջապէս պատասխանը մեզ հաղորդել միշտ Ս. Խնդեան չորեքշաբթի, որպէսզի պարտազանցներու հանդէպ մեր կանխաւ ծանուցած ձեւովը կարենանք վարորդի :

ՀՐԱՆԵՐ ՍԸ

Իրաւունքը նախորդ թիւով հրատարակեց Մակեդոնացի նըշանաւոր հայրենասէր Պօրիս Սարաֆովի մէկ նոր նամակը հայ ընկերներու ուղղութեամբ : Այդ նամակը կոչ մըն է ահա հայտ որ կը զգայ դարերէ ի վեր մեզ ճշնչող եւ վերջին տարիներէն մէջ ալ աւելի մեր վրէժն վրայ ծանրացող լուծին անտանկիւն թիւնը :

Սարաֆով նամակովը կը վերջիւնցնէ մեզ այն սրտը խոստումը զոր մեր յեղափոխական կուսակցութիւններէն մին ըրաւ հանդիսաւորապէս համերաշխարար գործելու եւ կուսերու ընդդէմ մեր հասարակաց թշնամիին, թուրք բռնակալութեան Մարդ իբրեւ հայ կը շիկնի, կը կարմրի մտաբերելով մեր խոստանալանցութիւնը այն միջոցին երբ այդ Մակեդոնացի հայրենասէրը իր քաջերու գլուխը անցած ամիսներով, երկար ամիսներով, կուրծք տուաւ մեր հասարակաց թշնամիին գնդակներուն եւ սուրներուն : Նա իր եւ իրեններու այդ նեղ օշերուն մէջ անշուշտ յիշեց եւ ապառնեց որ յեղափոխական դրօշակը հայաստանի լեռնադաշտներուն վրայ ալ հայ քաջերու ձեռքով ծածանի, որով թշնամիին ուժը երկու մասերու բաժնուած կտրելի

ըլլայ զայն տաղաւեր Սարաֆով ի զուր սպասեց այդ խոստումին գործադրութեանը հայերուս կողմէ եւ ընդհակառակը միւս կողմէ տեսաւ կամ իմացաւ թէ Մակեդոնացոց զինակցել ու համերաշխ գործել խոստացող հայ յեղափոխականները, փոխանակ հասարակաց թշնամիին դէմ կըռուելու, իրարու դէմ կը կռուին, զիրար կը սպաննեն, իրարու ուժ չլուծել կը ճգնին :

Հանդիսաւոր խոստման այս հակառակ արդիւնքը ոչ թէ միայն հայ յեղափոխական կազմակերպութիւնները աւօթահար կը թողու Մակեդոնացի յեղափոխականներու առջեւ, այլ նաեւ ամբողջ հայութիւնը կը շիկնեցնէ կը պղծիցնէ ընդհանուր աշխարհի բոլոր ազատամիտ աշխարհաշէրքի :

Խոստանալանցութեան այս արատը, այս աղտը հայերուս ճակատէն սրբելու, եւ աշխարհի առջեւ ազատութեան արժանի ժողովուրդ մը ըլլալին կատարելապէս ապացուցանելու համար մեզ մէկ ճար, մէկ ճամբայ կը մնայ : Եւ այդ ճամբան ցոյց կուտայ Պօրիս Սարաֆով իր յիշեալ նամակի հետեւեալ տողերով :

«Իր յոռանք, Հայ եղբայրներ, թէ յառաջիկայ գարնան այս եղբայրական համերաշխութիւնը պիտի յաղթանակէ գերագոյն գործակցութեանը մը որ պիտի յաղթանակէ բռնաւորը եւ պիտի ստիպէ եւրոպան գործադրելու մարդասիրական այն պաշտօնը զոր կատարել պարտաւորուած է ստորագրելով Պէուլինի դաշնագրին 23 եւ 61 յօդուածները : Կը յուսանք թէ այս ազատարար գործողութիւնը (կամ կռիւը) պիտի իւրտակէ երկար դարերէ ի վեր մարտիրոսացեալ երկու ազգերու շղթաները :»

Ահա մեզ, Հայերուս, կուսի նոր հրաւէր մը զինակից բանակի մը սպարապետին կողմէ որ որոշած է իր բոլոր զօրութեամբ ընդհարիլ մեր թշնամիին : Եւ այդ ընդհարումի ժամանակը ճշգրտած է, յառաջիկայ գարնան, որ առեւն պիտի վճռուի ինչպէս

Մակեդոնիոյ նոյնպէս եւ Հայաստանի բազմը : Եթէ հայերս անտարբեր նստինք, ինչպէս անցեալ ամառ, Մակեդոնացիք իրենց գործը տեսած պիտի գըտնենք յառաջիկայ ձմեռն մէջ, իսկ մենք պիտի մնանք թրքական լուծին տակ աւելի նկուռ, աւելի պրկուած եւ զուրկ այլեւս զինակից բանակի մը աշակցութենէն :

Արդեւ տեսներ թէ վճռական օրերը կը մօտենան, քանի մը ամիսներէ յետոյ գարունը կուգայ, այսինքն կուուայ օրերը կը հասնին, որուն համար լուրջ պատրաստութիւններ պէտք են, եւ մենք կը տեսներ թէ այդ պատրաստութիւնը կը պակսի մեր յեղափոխական կազմակերպութեանց քով : Ի՞նչ պիտի ընենք մենք, Այս անգամ ալ ձեռնպահ պիտի նստինք, այս անգամ ալ իրարու դէմ պիտի կռուինք :

Ո՛չ, կը պատասխանեն մեր յեղափոխական կուսակցութիւնները : Ասանք թէ Դաշնակցութիւնը թէ վերակազմեալ եւ թէ Հին Հնչակեանները մտադրած են իրենց ունեցած ուժերով կուուայ գաշտը նետուիլ : Այս պարագային ուժի եւ պատրաստութեան պակասը եթէ երեւան դայ պատասխանատուութիւնը սրճափ այդ կուսակցութեանց վարիչներուն նոյնչափ ալ հայ ժողովուրդին վրայ կը ծանրանայ :

Հետեւապէս հայ ժողովուրդը այժմ առէն ժամանակէ աւելի պէտք է նիւթական եւ բարոյական ուժերով զօրացնէ այն յեղափոխական խումբը որ ուղղակի ծանկահայաստանի ազատութեան կը յատկացնէ իր բոլոր ուժերը առանց վերապահումի եւ առանց օտարամուտ մտածումներու :

Կիլիկիցի

Այս երեք պետութեանց միջեւ նոր հաստատուած իրաւախոհական կապը նախաշաւիղը կը նկատուի մօտ ապագայի մը մէջ հաստատուելիք աւելի սերտ կապերու, որոնք պէտի կրնան միջազգային ամեն խնդիրներու մէջ էն գերակշիռ գերել տալ այդ երեքի , որոնց անկախանիւ ազատամտութիւնը մեզ նման ճնշուած ժողովուրդներու զգալի տիրութեան բարօրութեան փոխնել կոչուած է :

ԱՆՃՈՐԴ

Նե կայացրեան զուս հասոյթը , կո-
րիկ զուս. բ մը 400 ֆլանք, ի զիւն
հանած չէ աղքատութիւնս վարկնե-
լունը ջանքիւրը , պէտք կայ իրենցիկ
անկայն ամէն մէկուն իրենց ստա-
րը իրենց զործունէութեան մէջ անհա-

Երկրորդ հանգեց սր , մանկապարտեզ-
գի խնամակալութեան հետաձգողութեան
թիւումը առից ունեցաւ. ամուսյա 27 ին
կերակիր ցերեկէն վերջը ազգ վարժա-
բանին սրահէն մէջ : Հանգեցը կազմա-
կերպողները , մասնաւորապէս ինա-
մակալութեան գործադիր մարմինը կազ-
մող երկու ջանասէր Պարոնները աշ-
խատող ինքն զոհողութիւն չին ինայայտ
հանգեցը կարելի եղածին չափ աշխա-
շքեց ու հանդիսակա ներք գոհացնելու
համար : Առաջին անգամ լլաւջով տե-
ղացի հասարակութիւնը աշխատեալ
եղաւ հրճուադին մանուկներէ լըծապա-
տուած , չքեղ տօճած տղի մը , զոր
Տիկէն Արսինէ Կույուճեան անձամբ
չքեղողապրկեր էր իր նուիրած խաղա-
լիքներով : Բայց սոյն Յիւլիպէլեան
ի ուէրներու բախումն «Ննակնկալ» ա-
ւելի քան անակնկալ մը եղաւ իրր պար-
գեւարալի բնմ ելլող արտառող կերպա-
սանքին յայտնութեամբ. այնպէս որ մա-
նուկներէն մէկ քանին իրենց սարա-
փիւր անախտ ժ րաբերալիքեւքէն սոս-
կուժով սկսան պոսալկադակկերպողնե-
րը կրնաին քիչ մը Յիւլիպէլեան ընել
այա կրթիչ ու մտացի գործողութիւնը
Ասով մէկտեղ . հանգեցին ներկայ ե-
ղողներու տպաւորութիւնը պատուա-
բեր եղաւ իրենց. Օրիորդ 2 . Պարճեան
հայկական մաքուր արտասանութեամբ
արտասանեց ու կարգաց Դաբիպի
«Սէուդը» . աշուհհտեւ Տիկին Յա-
կոբեան արտասանեց Հայկական տա-
րազով հերարճակ Ծաքէի դերին մէջ ,
յուզով քերթուած մը , դիցադնէի
սխալակ անձնադնութեան բոպլն յա-
ւերթացող , սուգի ու վրժի խօսքեր
ըրին սանջող , փոթորկող թեյագրող . .
Ու Տիար Պապեան իր քանի մը ընկեր-
ներով կատակերգութեամբ մը վերջա-
ւերեց հանգեցը , Տ . Երամեանի առթած
ծիծաղներով գուարթօ ցնելով հանրու-
թիւնը :

13.

Իրաց այս Վիճակին մէջ, աւելորդ է ըսել, ո' հւ է
գործ կարգադրել, ո' եւ է յեզարկութեամբ քայլ առ-

Պէտք է սակայն որ ո՛րևէ նոր գայլժակդու-
թեան մը շեռակից կամ անդխտակից գործառուներն
ըլլանք ։ Այս թող ըլլայ մեր ստաջին փեղողանց
ստահոգութիւնը ։

Յ. Գ. — Պարտք կը համարինք անգամ մըն ալ
չէտեղ հոս քաղաքձակ գաղտնապահութեան մը ան
հրաժեշտութիւնը։ Մեր հրաժարման պատճառները
պէտք է հաղորդէք միայն ձեր յարմար^ք դատած լա՛յն
ընկերներուն, որոնց կարգապահութիւնն ու խոր-
հրդապահութիւնը անվիճելի են, որոնք ֆառմէն եւ
բաշխատուրթիւն կը ներշնչեն իրենց շիջանակին
մէջ վրդովում եւ անհամբաւելութիւն չը յարուցա-
նելու եւ որոնք միանգամայն կրնան իրենց անհա-

